GOVERNMENT DIPLOMA IN CO-OPERATION AND ACCOUNTANCY

Thursday, 28th May 2026

(Time : 02.00 p. m. to 05.00 p. m.)

(Maximum Marks - 100)

CO-OPERATIVE BANKING AND CREDIT SOCIETIES

PAPER - VI

(Version - English and Marathi)

N. B. : (1) Attempt all questions.
(2) Figures to the right indicate full marks.
(3) English version will be considered as authentic.

Marks

1. (A) What do the following abbreviations stands for (any five). **5**

(1) N. C. D. C.
(2) CRISIL
(3) C. R. A. R.
(4) S. L. R.
(5) N. P. A.
(6) NUCFDC

(B) Fill in the blanks. **5**

(1) In Maharashtra long term agricultural credit is provided by .....
(2) Co-operative Banks in India are licensed under the ..... Act.
(3) Unit Trust of India was established in the year .....
(4) FDI limit in banking sector in India is allowed upto .....
(5) A negotiable instrument is a ..... document.

(C) State with reasons whether the following statements are true or false **10**

(1) A Bank can provide loan to the minor person on the security of his property.
(2) A pass book is issued for a fixed deposit.
(3) Reconciliation process is for matching the balances from pass book and cash book.
(4) Due to clearing house, the transactions of exchange are settled within the minimum time.
(5) Urban co-operative banks can admit another co-operative society as member.

2. Write a short notes in about 50 words (any four). **20**

(1) Types of Bank deposits.
(2) Mixed banking.
(3) Clearing house.
(4) Problems of co-operative Banks.
(5) Functions of NABARD.

Marks

3. Answer in 150 words each (any three). **30**

(1) Discuss BASEL-I and BASEL-II.

(2) Explain role of co-operative Banks in Indian economy.

(3) Importance of internet banking.

(4) Explain the functions of DCCB.

(5) Explain the functions of DICGCI with latest developments.

4. Answer in 500 words (any two). **30**

(1) Explain the objectives of NABARD with functions.

(2) Discuss the various functions of RBI.

(3) Discuss LDB in details.

मराठी रूपांतर

सहकारी बँक, संस्था व इतर वित्तीय संस्था

पेपर - ६

सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

(३) इंग्रजी माध्यमातील प्रश्नपत्रिका अधिकृत समजली जाईल.

गुण

१. (अ) पुढील संक्षिप्त रूपे पूर्ण स्वरूपात लिहा (कोणतेही पाच). ५

(१) N. C. D. C.

(२) CRISIL

(३) C. R. A. R.

(४) S. L. R.

(५) N. P. A.

(६) NUCFDC

(ब) रिकाम्या जागा भरा. ५

(१) महाराष्ट्रात शेतीला दीर्घ मुदतीचे कर्ज ..... कडून मिळते.

(२) भारतातील सहकारी बँकांना परवाना ..... कायद्यांतर्गत दिला जातो.

(३) भारतीय युनिट ट्रस्टची स्थापना ..... या वर्षी झाली.

(४) बँकिंग क्षेत्रातील FDI (परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणूक) मर्यादा ..... इतकी आहे.

(५) चलनक्षम दस्तऐवज हे कागदपत्र ..... असते.

(क) पुढील विधाने चूक की बरोबर आहेत हे कारणांसहित लिहा. १०

(१) अल्पवयीन व्यक्तीस तिच्या मालमत्तेच्या तारणावर बँक कर्ज देऊ शकते.

(२) मुदत ठेवींसाठी पासबुक दिले जाते.

(३) पासबुक व कॅशबुकमधील जमा खर्चाचा मेळ बसविण्याच्या प्रक्रियेस पूनर्मेळ असे म्हणतात.

(४) निरसन गृहाच्या कार्यामुळे देण्या-घेण्याचे व्यवहार कमीत-कमी वेळेत पूर्ण होतात.

(५) नागरी सहकारी बँक इतर कोणत्याही सहकारी संस्थेला सभासद म्हणून प्रवेश देऊ शकते.

गुण

२. **प्रत्येकी ५० शब्दांत टिपा लिहा (कोणत्याही चार).** २०

(१) बँकेतील ठेवींचे प्रकार.

(२) संमिश्र बँक पद्धती.

(३) निरसन गृह.

(४) सहकारी बँकांच्या समस्या.

(५) 'नाबार्ड'ची कार्ये.

३. **प्रत्येकी १५० शब्दांत टिपा लिहा (कोणत्याही तीन).** ३०

(१) चर्चा करा - बेसल-I आणि बेसल-II

(२) भारतीय अर्थव्यवस्थेत सहकारी बँकांची भूमिका स्पष्ट करा.

(३) इंटरनेट बँकिंगचे महत्त्व स्पष्ट करा.

(४) जि.म.स. बँकांची कार्ये लिहा.

(५) भारतीय पत हमी व ठेव विमा महामंडळाची कार्ये चालू घडामोडींसह विशद करा.

४. **प्रत्येकी ५०० शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन).** ३०

(१) नाबार्डची उद्दिष्टे तिच्या कार्यांसह वर्णन करा.

(२) भारतीय रिझर्व्ह बँकेच्या विविध कार्यांची चर्चा करा.

(३) भूविकास बँकांच्या कामकाजाची सविस्तर चर्चा करा.